

СТАН ТА РОЗВИТОК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

І.В.Баришевська

к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет

На розвиток економіки значно впливає впровадження високоефективної системи грошового обігу та використання сучасних платіжних механізмів, які застосовують для проведення безготівкових розрахунків, а також постійно зростаючими потребами банків та їхніх клієнтів у доступі до зручних, оперативних, надійних і безпечних платіжних послуг.

Безготівкові розрахунки - перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. [3]. Безготівкові розрахунки поступово витісняють готівкові розрахунки в грошових системах різних країн. Безготівкові розрахунки в Україні становлять понад 50%, в економічно розвинених країнах - до 90 відсотків.

Широкому застосуванню безготівкових розрахунків сприяє наявність розгалуженої мережі банків, а також зацікавленість держави в їх розвитку з метою регулювання макроекономічних процесів.

Розширення платіжної інфраструктури та зростаюча популярність інноваційних способів оплати сприяє сталому розвитку безготівкових розрахунків з використанням платіжних карток в Україні.

Загальна кількість операцій (безготівкових та отримання готівки) із використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, за результатами першого півріччя 2019 року становила 2 352 млн шт., а їхній обсяг — 1 667 млрд грн. Ці показники, якщо порівняти з першим півріччям 2018 року, зросли на 28 % кожен. Водночас кількість безготівкових операцій становила 1 918,1 млн шт., а їхній обсяг — 823,2 млрд грн. Тобто сьогодні безготівковими є вісім із десяти операцій з платіжними картками.

Частка безготівкових розрахунків з початку цього року зросла на 4,3 % і становила 49,4 % (у першому та другому кварталах 2019 року — 49,6 % та 49,2 % відповідно).

Зберігається тренд щодо поширення безконтактних платежів, зокрема за допомогою смартфонів та інших NFC-пристроїв. Їхня популярність зумовлена безпекою, швидкістю та зручністю таких операцій.

Так, безготівкові операції за допомогою безконтактних та токенизованих карток разом становлять майже третину від загальної кількості та обсягу безготівкових операцій з використанням платіжних терміналів (30 % та 29 % відповідно). При цьому продовжує зростати й кількість таких карток. З початку цього року кількість безконтактних платіжних карток збільшилась більше, ніж на третину (на 36 %) — до 5,3 млн шт., токенизовані платіжні картки зросли майже на чверть (на 24 %) — до 1,4 млн шт. Тобто кожна сьома платіжна картка в Україні є безконтактною[2].

Отже, безготівкові розрахунки – швидкий, зручний та безпечний спосіб оплатити товари та послуги. Безготівкові розрахунки відіграють значну роль в економіці країни, так як вони сприяють акумуляції і концентрації грошових ресурсів у банківській системі, сприяють забезпеченню кругообігу грошових коштів, забезпечують умови, для планування і контролю за грошовим обігом у країні. При цьому, розширення сфери застосування безготівкового розрахунку, дозволяє більш точно планувати і контролювати обсяги емісії та вилучення готівкових коштів з обігу в рамках економіки країни.

Література

1. Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, від 21.01.2004 р. № 22, № 377/8976 [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>

2. Офіційний сайт Національного банку України. Розвиток безготівкових розрахунків позитивно впливає на фінансові звички українців [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://bank.gov.ua/news/all/rozvitok-bezgotivkovih-rozrahunkiv-pozitivno-vplivaye-na-finansovi-zvichki-ukrayintsiv>

3. Закон України "Про банки та банківську діяльність" від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

УДК 336.7

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ

О. М.Бартош

старший викладач кафедри фінансів та банківської справи
Черкаський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»

Фінансова криза негативно позначилась на банківській системі України, що призвело до масової ліквідації банківських установ. На сучасному етапі розвитку де Україна вже майже вийшла із кризового періоду, ситуація в банківській сфері стабілізувалася і для банків актуальним є відновити основні джерела отримання прибутку одним із яких є надання кредитів. Ефективне використання кредитного потенціалу комерційних банків - один з важливих факторів розвитку економіки. Банківський кредит надається на розвиток поточної та інвестиційної діяльності господарств різних форм власності, на задоволення споживчих потреб населення. В умовах сьогодення на ступінь розвитку кредитних відносин та підвищення їх ефективності впливають різні чинники (Таблиця 1).

Необхідність урахування цих чинників пов'язана з вивченням ринкової ситуації на рівні країни та особливостей діяльності банку. Сучасна ситуація в економіці України характеризується не стабільністю правового поля, та не розвиненістю елементів кредитних відносин. Недосконала нормативна база зумовили наявність у банків проблемних кредитів. На сьогодні розроблена модель очікуваних кредитних збитків, яка запроваджена МСФЗ 9 «Фінансові інструменти».